

Vergaderjaar 1989–1990

21 431

Verlenging van de Internationale Koffieovereenkomst 1983; Londen, 3 juli 1989

Nr. 1

Ter griffie van de Eerste en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal ontvangen op 3 januari 1990. De wens dat deze overeenkomst aan de uitdrukkelijke goedkeuring van de Staten-Generaal zal worden onderworpen, kan door of namens een of beide Kamers of door ten minste vijftien leden van de Eerste Kamer dan wel dertig leden van de Tweede Kamer te kennen worden gegeven uiterlijk op 2 februari 1990.

BRIEF VAN DE MINISTER VAN BUITENLANDSE ZAKEN

Aan de Voorzitters van de Eerste Kamer en van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

's-Gravenhage, 1 december 1989

Ter voldoening aan het ter zake bepaalde in de Grondwet¹, de Raad van State gehoord, heb ik de eer U hierbij ter stilzwijgende goedkeuring over te leggen de op 3 juli 1989 te Londen tot stand gekomen resolutie tot verlenging van de op 16 september 1982 gesloten Internationale Koffieovereenkomst 1983 (Trb. 1989, 141).²

Een toelichtende nota bij de resolutie gelieve U hiernevens aan te treffen.

De goedkeuring wordt alleen voor Nederland gevraagd.

De Minister van Buitenlandse Zaken,
H. van den Broek

¹ Art. 91, (1) add. art. XXI, (a) GW. en art. 61, (3), GW. 1972.

² Ter inzage gelegd op de bibliotheek.

S-IZ

Toelichtende nota

Tijdens de 53e zitting op 3 juli 1989 heeft de Internationale Koffieraad (Raad) unaniem besloten de Internationale Koffieovereenkomst, 1983 (Overeenkomst), Tractatenblad 1983, nrs. 33 en 73 (Nederlandse vertaling), ongewijzigd met twee jaar te verlengen (Resolutie nr. 347, zie bijlage 1). De looptijd van de Overeenkomst zou namelijk zonder de verlenging op 30 september 1989, na de overeengekomen termijn van zes jaar, aflopen. Het voornaamste doel van de verlenging, waartoe artikel 68 van de Overeenkomst de mogelijkheid biedt, was de handhaving van een forum waarin de onderhandelingen voortgezet kunnen worden over een vijfde Internationale Koffieovereenkomst met economische bepalingen. Gedurende de onderhandelingen, die in het voorjaar van 1988 van start gingen, is het tot nog toe helaas niet mogelijk gebleken overeenstemming te bereiken over het concept voor een nieuwe Overeenkomst. Op de oorzaken hiervan zal in het hiernavolgende nader worden ingegaan.

Tijdens twee bijeenkomsten van een Technische Voorbereidende Werkgroep, respectievelijk in juni en juli 1988, werden de problemen geanalyseerd die voornamelijk de consumentenlanden met de Overeenkomst hadden ondervonden en waarvoor een oplossing gevonden diende te worden onder de nieuwe Overeenkomst. De belangrijkste problemen vormden de dubbele markt, de onvoldoende beschikbaarheid van door de markt gewenste koffiesoorten, het rigide karakter van het controlesysteem en de verdeling van de exportquota. Hoewel de problematiek van de dubbele markt reeds geruime tijd bestaat is deze onder de Overeenkomst voor de lid zijnde consumentenlanden tot onaanvaardbare proporties toegenomen. In toenemende mate werd vanuit producentenlanden koffie van gelijke kwaliteit, als geleverd werd aan lid zijnde consumentenlanden, tegen steeds lagere prijzen, verkocht aan niet-aangesloten consumentenlanden. In het verloop van de onderhandelingen bleek het verschil van inzicht over mogelijke oplossingen terzake het grote struikelblok te vormen. Na de voorbereidende fase werd tijdens de 50e Raadszitting in september 1988 besloten een Heronderhandelingsgroep op te richten, die na twee vergaderingen diende te rapporteren aan de 51e Raadszitting van april 1989. Deze vergaderingen noch verder intensief overleg in EG-verband en tijdens een Speciale (52e) Zitting van de Raad leidde tot overeenstemming over een basisconcept voor een nieuwe Overeenkomst. De producentenlanden stelden zich aanvankelijk op het standpunt dat de problemen opgelost konden worden onder de Overeenkomst door middel van stringenter controlemaatregelen waardoor deze derhalve met enkele aanpassingen als basis voor een nieuwe Overeenkomst zou kunnen fungeren. De consumentenlanden schaarden zich in de loop van de onderhandelingen uiteindelijk unaniem achter het standpunt van de EG en haar Lid-staten dat de oplossing voor de dubbele markt gezocht diende te worden in het samenvoegen van de leden en de niet-leden markt, de z.g. unificatie. Door de EG en haar Lid-staten was daartoe, op basis van voorstellen van voornamelijk de Bondsrepubliek Duitsland en Nederland, het «Universele Quota Systeem» uitgewerkt dat voor de consumentenlanden aanvaardbaar was. Voor de producentenlanden was het echter onaanvaardbaar. Teneinde een brug te slaan naar de producentenlanden zijn vervolgens de EG en haar Lid-staten overgegaan tot het formuleren van een drie fasen plan om tot de unificatie van de markt te komen. Dit plan werd echter door de overige consumentenlanden afgewezen vanwege te grote complexiteit en te geringe zekerheid ten aanzien van de unificatie. Door de Columbianse delegatie werd op dat moment de dubbele markt problematiek benaderd met een voorstel om ook exportquota in te voeren voor de niet-leden markt, daarbij de beide markten gescheiden houdend. Een

poging om beide voorstellen te verenigen lukte, met dien verstande dat het nieuwe voorstel weliswaar niet de steun van de overige consumentenlanden kreeg, maar aan producentenzijde naast de steun van Columbia tevens kon rekenen op steun van Brazilië en alle Afrikaanse landen, hetgeen neerkomt op een meerderheid van ruim 75% aan producentenzijde. De Verenigde Staten en de resterende producentenlanden kwamen met een tegenvoorstel gebaseerd op snellere unificatie en een aanpassing van de verdeling van de exportquota.

Beide voorstellen ontvingen onvoldoende steun met als gevolg dat de onderhandelingen wederom in een impasse terechtkwamen. Van de kant van de consumentenlanden was vanaf het begin van de onderhandelingen duidelijk te verstaan gegeven dat voor alle partijen aanvaardbare oplossingen gevonden dienden te worden voor de eerder genoemde problemen en dat in het geval de onderhandelingen niet tot het gewenste resultaat zouden leiden, de economische bepalingen, i.c. het exportquota mechanisme, buiten werking gesteld zouden worden. Aan producentenzijde is hiertegen nauwelijks verzet aangetekend. Na het vastlopen van de onderhandelingen is uiteindelijk op 3 juli 1989 besloten de economische bepalingen niet alleen buiten werking te stellen gedurende de verlenging vanaf 1 oktober 1989, maar met onmiddellijke ingang voor de rest van het lopende koffiejahr tot 1 oktober 1989) Resolutie nr. 348, zie bijlage 2). Eerst na een periode van bezinning zullen de onderhandelingen, mede in het licht van de ontwikkelingen op de internationale koffiemarkt, worden voortgezet. Zowel aan producenten- als aan consumenten-zijde is de voorkeur uitgesproken om de internationale samenwerking op het gebied van koffie voort te zetten. De EG en haar Lid-staten hebben in dit verband hun Lid-staten bereidheid te kennen gegeven in de toekomst aan verdere onderhandelingen deel te nemen.

Voortzetting van de deelname door Nederland achten wij gewenst. Belangrijkste beweegredenen hiervoor is de hoge mate van betrokkenheid van Nederland bij het overleg voortvloeiend uit de aanzienlijke handels- en industriële belangen die in dit kader nauw gelieerd zijn met de belangen van de ontwikkelingslanden. Opheffen van het prijsstabilisatiemechanisme zal op termijn de conjuncturele golfbewegingen van de varkenscyclus wederom introduceren, leidend tot ongewenste schokeffecten op het inkomen van de betrokken ontwikkelingslanden en dito effecten op de aanvoer en de prijs van de koffie bestemd voor de Nederlandse industrie, evenals op de omvang van het kwaliteitsscala.

Voor 1 oktober 1989 moest overeenkomstig de constitutionele procedures goedkeuring, ratificatie of aanvaarding genotificeerd worden. De mogelijkheid bestond een verklaring van voorlopige toepassing bij de depositaris van de Overeenkomst (de Secretaris-Generaal van de Verenigde Naties te New York) uiterlijk op 30 september 1989 af te geven. Voor 31 maart 1990 dient dan wel de constitutionele goedkeuring genotificeerd te worden. Nederland heeft op 29 september 1989, tesamen met de andere EG Lid-Staten, de verklaring voor voorlopige toepassing afgegeven. De deelname aan de Overeenkomst gedurende de verlenging zal voor wat het Koninkrijk betreft, evenals de voorgaande Koffieovereenkomsten, alleen gelden voor Nederland.

De financiële verplichtingen voor Nederland aan de Internationale Koffie Organisatie zullen bestaan uit de verplichte bijdrage aan het administratieve budget van de organisatie. De omvang ervan wordt voor het merendeel bepaald door de personeelskosten. Het Nederlandse aandeel is gebaseerd op het aantal stemmen in de organisatie, berekend op basis van het relatieve aandeel in de importen. Voor het koffiejahr 1988/89 (1 oktober t/m 30 september) bedroeg de contributie circa US

\$ 111 500,-. Voor het koffiejaar 1989/90 zal de contributie circa US \$ 105 224,- bedragen. De contributie komt ten laste van de begroting van het Ministerie van Economische Zaken.

De Staatssecretaris van Economische Zaken,
P. Bukman

De Staatssecretaris van Buitenlandse Zaken,
P. Dankert

De Minister voor Ontwikkelingssamenwerking,
J. P. Pronk

De Minister van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij,
G. J. M. Braks

Het advies van de Raad van State wordt niet openbaar gemaakt op grond van het bepaalde in artikel 25a, derde lid, onder b, van de Wet op de Raad van State.